

SUAREZ
OPERA OMNIA

22

BX890

S8

V.22

C.1

1080042166

6F2-6#35

R. P. FRANCISCI

SUAREZ

■ SOCIETATE JESU

OPERA OMNIA.

TOMUS VIGESIMUS SECUNDUS COMPLECTENS

COMMENTARIA IN TERTIAM PARTEM D. THOMÆ, A QUÆSTIONE LXXXIV USQUE AD FINEM,
ET DISPUTATIONES DE VIRTUTE POENITENTIÆ, DE CLAVIBUS, DE SACRAMENTIS POENITENTIÆ ET EXTREME UNCTIONIS
DE PURGATORIO, SUFFRAGIIS ET INDULGENTIIS.

CUM INDICIBUS NECESSARIIS.

37319

R. P. FRANCISCI

SUAREZ

E SOCIETATE JESU

OPERA OMNIA

EDITIO NOVA, A CAROLO BERTON,

CATHEDRALIS ECCLESIE AMBIANENSIS VICARIO,

INNUMERIS VETERUM EDITIONUM MENDIS EXPURGATA, ADNOTATIONIBUSQUE IN ULTIMUM
TOMUM RELEGATIS ILLUSTRATA,

REVERENDISSIMO ILL. DOMINO SERGENT, EPISCOPO CORISOPITENSI, DICATA.

COULOMMIERS. — TYP. ALBERT PONSON ET P. BRODARD.

TOMUS VIGESIMUS SECUNDUS.

Capilla Alfonsina
Biblioteca Universitaria

PARISIIS

APUD LUDOVICUM VIVÈS, BIBLIOPOLAM EDITOREM,
VIA VULGO DICTA DELAMBRE, 13.

MDCCCLXXVII.

ALUMNI 1818 OCTOBER
HARVARD LIBRARY

AD LECTOREM.

BX 890
52
1.2.2

Possem, benigne lector, multa oratione uti, qua me vellem excusatum, quod tamdiu intermisi meos in tertiam partem D. Thomae Commentarios, reliquam de Sacramentis tractationem persequendo, quam sanctus Doctor felici morte preventus, non absolvit. Neque vero me desicerent rationes, quibus crederem a me tibi satisfactum iri, quibusque adductus intelligeres, non mihi voluntatem, sed opportunitatem defuisse. Verum tibi molestus esse nolo, varias occasiones recensendo natas e rebus domesticis ac privatis, quæ fortasse mihi impedimento esse potuerunt. Unum illud non omitto, hujus materiæ gravitatem et amplitudinem tantam esse, ut ea sola mihi posset tam diutinas moras interponere, adeo ut putem, non tam meam cunctationem excusationibus indigere, quam meam festinationem in rebus adeo gravibus evulgandis, præserum cum me aliæ juxta graves occupationes retardarent. Quare in hac reduntaxat oro, quæsoque lectorem, ut meum studium communi utilitati consulendi, boni consulat, et si quam festinandi temeritatem me senserit incurrisse, eam quia rei communis causa suscepta est, modeste patiatur.

De hoc vero libro nihil novi habeo quod seorsim moneam: in eo namque eamdem methodum, rationemque doctrinæ teneo, quam in cæteris. Solum advero, quod attinet ad Commentarios in D. Thom., cum illos hactenus persecutus fuerim usque ad id, quod sanctus Doctor de hoc Pœnitentiæ sacramento in Summa scriptum reliquit, non tamen libuisse eos ulterius producere, illustrando id, quod in quarto Sententiarum de eadem materia scripsit, tum quia neque gravitatis neque auctoritatis tantæ est, ut cum Summa exæquetur; tum etiam quia non servat eum ordinem, modumque doctrinæ, ad quem interpretis labor se totum debeat referre, et conformare. Unde satius visum est, omissis Commentariis, quidquid hujus operis reliquum erat, nostris disputationibus includere, quo etiam putavi et facilitati operis et brevitiati doctrinæ maxime consulendum:

Quamvis, ut fatear ingenuæ, brevitas in hoc opere tanta esse non potuit, quantum ferebat animus; nam præterquam quod continet bonam partem multæ speculationis plenam, gravibusque fœtam quæstionibus, quarum singulæ sine assidua commentatione nequeunt pro dignitate expediri, complectitur præterea multo plures difficultates ad mores pertinentes, in quibus mirum est, quam sit difficile brevitatem sectari, si perinde ac res postulat, graviter ac utiliter tractandæ sunt. Imprimis enim opus est, principia communia plenius illustrare, ut doctrina scientia videatur, non historia: deinde æque necessarium est, ad nonnulla particularia descendere, ne tractatio sua illa communitate contenta, minoris sit utilitatis; nam, ut inquit Aristoteles, utilitas doctrinæ moralis sita est in universalibus ad particularia deducendis, et particularibus ad universalia revocandis. Et plerumque homines non sunt suopte ingenio satis instructi ad generalia principia singularibus casibus applicanda, nisi in libris inventant certas regulas, a quibus tanquam manu deducantur. Accedit, quod ad Doctorem Theologum spectat, aliquando in hujusmodi materiis ultra suos terminos evagari, et Doctoris Canonici munus exercere, difficillima juris loca suis momentis expendendo; qua etiam in re curavimus diligenter, ne quis nostram operam desideraret,

FONDO BIBLIOTeca PUBLICA
DEL ESTADO DE NUEVO LEON

rati, ex his tanquam **f**undamentis facilem nobis aditum ad multas quæstiones enodandas affuturum. Hinc effectum est, ut eum in limine tomī tertii, quartū duntaxat promisisem, qui omnem de pœnitentia, censurisque doctrinam contineret, nunc materiæ ubertas, alio meum consilium inflectat, et in quartum ac quintum cogat bipartiri; unus enim insanæ magnitudinis videretur. Præstare tamen possum, fore, ut nihil otiosum, nihil alienum ab eo, quod res postulat, in utroque includatur.

Nunc ordinem accipias, in quem hujus libri materiæ digeruntur. Primum enim tractati de sacramento pœnitentiae, alter præmittitur de virtute pœnitentiae tanquam ad illius intelligentiam requisitus, et ad quæstiones D. Thomæ accommodatus; alter subjungitur de sacramento extremae unctionis veluti appendix ad pœnitentiae sacramentum. Quibus accedunt tres aliæ materiæ de purgatorio, suffragiis, et indulgentiis, quæ sunt media, quibus anima, quæ suis operibus in integrum non satisfecit, vel in hac vita, vel in futura, vel in utraque omnino expiatur. Verum in quintum tomum doctrinam de censuris, irregularitateque suppono, quæ licet magna ex parte ad forum externum Ecclesiasticum pertineant, tamen sacramento pœnitentiae adeo sunt affines, ut seorsim ab eo tractari minime patientur. Unde licet hi tomī numero duo sint, vinculo tamen, nexusque doctrinæ unus idemque est. Quare nixus sum, ut uterque simul in lucem ederetur, idque ita spero secundo nomine futurum; jam enim quintus sub prelo constitutus feliciter procedit. Superest, benigne lector, ut si quid in hoc opere offenderis, quod te offendat, benevole dissimules; si quid quod tibi gratum sit, gratiam Deo habeas; mihi tuis precibus conferas adjumentum, ut deinceps ex meis laboribus Deo gloria, tibi utilitas oriatur. Vale.

INDEX QUÆSTIONUM ET ARTICULORUM

DIVI THOMÆ

QUÆ IN HOC TOMO EXPOUNUNTUR.

QUÆSTIO LXXXIV.

De sacramento pœnitentiae.

Art. I.	Utrum pœnitentia sit sacramentum.	6
Art. II.	Utrum peccata sint propria materia hujus sacramenti.	8
Art. III.	Utrum hæc sit forma hujus sacramenti: <i>Ego te absolvō.</i>	9
Art. IV.	Utrum impositio manuum sacerdotis requiratur ad hoc sacramentum.	12
Art. V.	Utrum hoc sacramentum sit de necessitate salutis.	13
Art. VI.	Utrum pœnitentia sit secunda tabula post naufragium.	14
Art. VII.	Utrum hoc sacramentum fuerit convenienter in nova lege institutum.	15
Art. VIII.	Utrum pœnitentia debeat durare usque ad finem vite.	20
Art. IX.	Utrum pœnitentia possit esse continua.	22
Art. X.	Utrum sacramentum pœnitentiae debeat iterari.	23

QUÆSTIO LXXXV.

De sacramento pœnitentiae secundum quod est virtus.

Art. I.	Utrum pœnitentia sit virtus.	26
Art. II.	Utrum pœnitentia sit specialis virtus.	114
Art. III.	Utrum virtus pœnitentiae sit specialis justitiae.	117
Art. IV.	Utrum voluntas sit proprio subjectum pœnitentiae.	119
Art. V.	Utrum principium pœnitentiae sit ex timore.	120
Art. VI.	Utrum pœnitentia sit prima virtutum.	122

QUÆSTIO LXXXVI.

De effectu pœnitentiae quoad mortalium peccatorum remissionem.

Art. I.	Utrum per pœnitentiam omnia peccata removeantur.	130
Art. II.	Utrum sine pœnitentia peccatum remitti possit.	147
Art. III.	Utrum possit per pœnitentiam unum peccatum sine alio remitti.	172
Art. IV.	Utrum remissa culpa per pœnitentiam, remittatur reatus pœnæ.	175
Art. V.	Utrum remissa culpa mortali, tollantur omnes reliquæ peccati.	178
Art. VI.	Utrum remissio culpæ sit effectus pœnitentiae.	180

QUÆSTIO LXXXVII.

De remissione venialium peccatorum.

Art. I.	Utrum peccatum veniale possit remitti sine pœnitentia.	193

Art. II.	Utrum ad remissionem venialium peccatorum requiratur gratia infusionis.	197
Art. III.	Utrum venialis peccata remittantur per aspersiōnem aquæ benedictæ, etc., hujusmodi.	222
Art. IV.	Utrum veniale peccatum possit remitti sine mortali.	224

QUÆSTIO LXXXVIII.

De reditu peccatorum per panitentiam remissorum.

Art. I.	Utrum peccata dimissa redeant per sequens peccatum.	235
Art. II.	Utrum peccata dimissa redeant per ingratitudinem, quæ specialiter est secundum odium fraternalium, apostasiam a fide, contemptum confessionis, et dolorem de pœnitentia habita.	239
Art. III.	Utrum per ingratitudinem peccati sequentis, consurgat tantus reatus, quantus fuerat peccatum prius dimissorum.	241
Art. IV.	Utrum ingratitudo, ratione cujus sequens peccatum facit redire peccata prius dimissa, sit speciale peccatum.	242

QUÆSTIO LXXXIX.

De virtutum recuperatione per pœnitentiam.

Art. I.	Utrum per pœnitentiam virtutes restituantur.	262
Art. II.	Utrum post pœnitentiam resurgat homo in aequali virtute.	265
Art. III.	Utrum per pœnitentiam restituantur homo in pristinam dignitatem.	268
Art. IV.	Utrum opera virtutum in charitate facta, possint mortificari.	273
Art. V.	Utrum opera mortificata per peccatum, per pœnitentiam reviviscant.	274
Art. VI.	Utrum per pœnitentiam subsequentem, etiam opera mortua vivificantur.	277

QUÆSTIO XC.

De partibus pœnitentiae in generali.

Art. I.	Utrum pœnitentiae debeat partes assignari.	279
Art. II.	Utrum convenienter assignentur partes pœnitentiae, contritio, confessio et satisfactio.	281
Art. III.	Utrum predicta tria sint partes integrales pœnitentiae.	284
Art. IV.	Utrum convenienter dividatur pœnitentia in pœnitentiam ante baptismum, pœnitentiam mortalium, et pœnitentiam venialium.	286